

Total Pages – 4

M.A. RNLKWC-/SANS/SAN-305B/22

2022

SANSKRIT

M.A. Third Semester End Examination - 2022

PAPER - SAN-305B

Full Marks : 40

Time : 2 hours

*The figures in the right-hand margin indicate marks.
Candidates are required to give their answers in their own
words as far as practicable.*

Illustrate the answers wherever necessary.

(सर्वे प्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च समाधेयाः)

1. यथेच्छं चतुरः प्रश्नान् उत्तरत।

2×4=8

- (i) अमरमङ्गलनाटकस्य प्रतिपाद्यविषयः कोऽस्ति?
- (ii) तपन्तकः कः आसीत्? स किमर्थं काम्बोजवेषो धारयामास।
- (iii) का एव वीरा? सा केन किमर्थं मेवारे प्रेरिता?

(Turn Over)

(2)

- (iv) रुक्मिणीहरणकाव्ये मङ्गलाचरणश्लोके कीदृशः भवः वर्णितः ?
(v) विधिः किमर्थं चन्द्रे कलङ्कं विदधौ ?
(vi) रुक्मिणीहरणमिति महाकाव्ये कति सर्गाः सन्ति ? अस्म मुख्यरसः कः ?

2. यथेच्छं द्वयोः व्याख्या कार्या।

4×2=8

- (i) चितोरस्याद्धारो न पुनरभवद्विभुजबलम्
प्रतिज्ञां मे धिग् धिग् धिगपि मे देहस्थितिमिति।
उवाचाश्रुद्रेकस्खलितवचनं यन्मम पिता
तदद्यापि भ्राम्यद् हृदयतलमालोडयति मे॥
- (ii) वेदमूले कुले जातो धर्मार्थं जीवनं त्यजेत्।
स्वजातियोग्यवेषोऽपि धर्मस्तं कथमुत्सृजेत्॥
- (iii) याते प्रतापतपने सहसा महास्तं
मेवारभूमिरखिला तिमिरावृतेयम्।
अत्र स्थिताः सुविमला मणिदर्पणाश्च
विम्बत्वषा विरहिता न तथा विभान्ति॥

(3)

3. यथेच्छं द्वौ श्लोकौ व्याख्यात।

4×2=8

- (i) कलावतः सकलजनप्रमोदिनः सितात्मनोऽप्यमृतकरस्य यस्य च।
कलङ्किनीं किल परिचायिनीं तनोर्विधोर्विधां ननु विदधौ षटुर्विधिः॥
- (ii) शरीरिणां सहभवदूषणानि षड् जितेन्द्रिये यमवति तत्र राजनि।
महाज्वरे विकृतिमतो महौषधे विषाणि वा परमगुणानजीजनन्॥
- (iii) धनान्यसावचकमतार्थिसात्कृतौ रिपौ रूषः सुकृतकृतौ च लोभवान्।
मुमोह दुर्वचसि च सत्कथोन्मदः समत्सरोऽभवदखिलान् खलान् प्रति॥

4. यथानिर्देशं समाधत्त।

8×2=16

- क. साहित्यशास्त्रमनुसृत्य प्रस्तावनालक्षणमुल्लिख्य अमरमङ्गलनाटकस्य
प्रस्तावनामधिकृत्य कश्चन प्रबन्धः प्रस्तूयताम्।

अथवा

अमरमङ्गलनाटकस्य द्वितीयाङ्कस्य कथासारं समासेन आलोचयत।

(4)

ख. रुक्मिणीहरणमहाकाव्यस्य समासेन परिचयः प्रदीयताम्।

अथवा

रुक्मिणीहरणमहाकाव्ये रुक्मिण्याः जन्मवृत्तान्तं वर्णयत।
